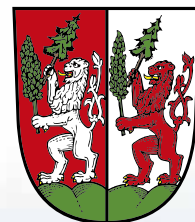

Bělohradské listy

Vydáno 23. 12. 2016 • Ročník XVI • Cena 16 Kč

6 / 2016

Veselé Vánoce
a šťastný nový rok 2017
přeje město Lázně Bělohrad

Objektivem Bělohradských listů

Foto: Alena Fléglová,
Václav Lejdar, Jaroslav Voves,
Ladislav Stuchlík, Petr Laušman

Je obecně známo, že nic tak nenabudí vzpomínky jako čichové vjemy. Tedy vůně. Mezi nejoblíbenější patří už od dětství vůně prázdnin a vůně Vánoc. Prázdniny vonívaly jako voda a pokosená louka zároveň, Vánoce se skládaly z vůně pečeného cukroví, která se linula domem už od začátku prosince, a vůně pomerančů kupovaných až těsně před svátky. (To, že na ně maminka musela vystát dlouhou frontu, tady nechci rozmazávat.) Na Štědrý den ty dvě vůně doplnila třetí – ostrá vůně čerstvého jehličí. Stačí jen, abych to napsala, a už je cítím. Nezaměnitelná vánoční vzpomínka.

Stromek panu řídícímu, stejně jako panu faráři, vozívali týden před Vánoce „lesáci“. Většinou to býval hodně vysoký, hustý smrček. Výjimkou bývaly jen roky, kdy hodně mrzlo, a „lesáci“ při výřezu bojovali s mrazem za pomoci grogu. Po několika hodinách boje vzhled stromku pozbýval důležitosti a babička, která stromek obvykle přebírala, mumlala cosi o koštěti. Za koště byli „lesáci“ odměněni rumem do jedné a druhé nohy, za hustý stromek se počet nohou výrazně zvýšil. Stromek zůstal ve stínu za kůlnou, večer před Štědrým dnem z něj tatínek oklepal sníh a postavil ho za dveře do chodby, aby z něj do rána odtály i poslední vločky. V chodbě s kamennou dlažbou a sto let starými domovními dveřmi bylo jen o málo tepleji než venku a leckdy se stalo, že sníh na větvích zůstal neporušený až do rána. Ráno tatínek s dědečkem upevnili stromek do těžkého dřevěného stojanu ve tvaru kříže a vyvlekli po schodech nahoru do pokoje. V teple se jehličí rozvonělo a atmosféra Vánoc byla kompletní.

Měli jsme kuchyň s velkými bílými kachlovými kamny, v nichž se topilo většinou dřevem. Kamna ukrývala medenec s teplou vodou a na litinových plátech se daly péct placky. Před Vánoce na tom krajním a nejméně rozpáleném neustále doutnalo potpouri nebo františek, což byly dvě vůně, které jsme jako děti nesnášely. Nemusím je dodneška. Ke kamnům patřila také pec, na které jsme já a moje mladší sestra odjakživa toužily spát, ale nebylo nám to dovoleno.

„Honza taky spal na peci,“ argumentovaly jsme. Ale tatínek byl neoblomný. „Honza měl úplně jinou pec, tahle je přes sto let stará a už nic nevydrží. Pokud na ni vylezete, skončíte dole v troubě.“ Trouba zaváněla ježibabou, Jeničkem a Mařenkou, a tak jsme to raději neriskly. Spaní na peci proto zůstalo dětským, nikdy nesplněným snem.

Pec měla ve skutečnosti trouby dvě, pěkně nad sebou, ale vánoční cukroví se dalo péct jen v té vyšší, i když u krajů se vždycky malinko připalovalo. Proto také úplně jinak vonělo než to z pozdějších let, kdy tatínek na naléhání maminky a babičky pec zbořil a zakoupil nový elektrický sporák. Hospodyně si pochvalovaly mnohem snadnější pečení, ale vůně cukroví z našeho dětství byla nenávratně pryč.

Vzpomínky na dětství patří k tomu nejkrásnějšímu, co v nás navždycky zůstává, přičemž vzpomínky na Vánoce jsou ty nejsilnější. A je úplně jedno, v jakých časech (politických i ekonomických) jsme je zažili. Důležitá je atmosféra lásky, rodinné pohody, sounáležitosti a zázemí, kterou pak přenášíme na své děti a vnoučata, nebo ji vracíme svým zestárlým rodičům.

Většinu starých zvyků odvál dech času, ale laskavá atmosféra zůstává. A když nám svět tam venku připadá chladný, nevlídný či nepřátelský, je to jistota, k níž se vždycky můžeme vrátit.

Přeji vám krásné Vánoce 2016.

Hana Marie Körnerová

2 OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

3 FEJETON
(HANA MARIE KÖRNEROVÁ)

4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

5 STAROSTA ODPOVÍDÁ
ZM INFORMUJE
(PAVEL ŠUBR)

6-7 BĚLOHRADSKÁ TVRZ A ZÁMEK
(JOSEF ŠPÜR)

8 BERNADETTA KINSKÁ
(JIRÍ VACEK)

9 POSLEDNÍ ČTVRTSTOLETÍ
BĚLOHRADSKÉHO ZÁMKU
A JEHO NOVÝ MAJITEL
(PAVEL ŠUBR)

10 NATALLIA MAKOVIK
(PAVEL ŠUBR)

11 VIPCASTLE
(PAVEL ŠUBR)

12-13 LÁNSKÝ HARMONIKÁŘ
A DAVID TANEČNÍK
(EDUARD ČELIŠ)

14-15 VZPOMÍNÁNÍ
MUDR. ALENY PAĐOUROVÉ
(HANA FRIEDRICHOVÁ)

16 OBNOVA VEŘEJNÉ ZELENĚ
VE MĚSTĚ
(PAVEL ŠUBR)

17 HISTORICKÉ FOTKY Z BĚLOHRADSKA

18-19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI

20-21 ZA POSLEDNÍM PUCHÝŘEM
(JAROSLAV VOVES)

22-23 ŠIKOVNÉ RUCE, CHYTRÉ HLAVY
HRAČIČKY PANA JEDLIČKY
(JAROSLAV VOVES)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE
STRANA 1 / LADISLAV STUHLÍK
POHLED ZE SLÍVÁKU

STRANA 24 / ONDŘEJ RATHOUSKÝ
ZÁMEK NA PODZIM

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 24. 2. 2017**

Bělohradské listy

periodický tisk územního samosprávného celku Lázně Bělohrad

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Alena Fléglová, Hana Marie Körnerová, Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef Špür, Ing. Pavel Šubr, Jaroslav Voves.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad

Městské kulturní středisko,

Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk:

Tiskárna ARPA, Kotkova 792, Dvůr Králové nad Labem

Zeptali jsme se za vás

Proč v Dolní Nové Vsi u Hamerského mlýna zůstaly na zrekonstruované silnici neopraveny a nerozšířeny 2 mosty? Bude jejich rekonstrukce pokračovat?

Soubor staveb rekonstrukce silnice a mostů pod názvem II/501 Lázně Bělhrad – Dolní Nová Ves v tuto chvíli postupuje následovně:

Na základě jednání se zhotovitelem bylo rozhodnuto o přesunu prací na demolicí a realizaci nových mostů 501-002 a 501-004 na rok 2017. Důvodem bylo velké riziko zastavení rozestavěné stavby v zimním období, do kterého se vlivem posunu termínu zahájení stavba dostala.

Provedly se pouze práce na vozovce (sanace krajů a rozšíření zemního tělesa pro umístění svodidel) a demolicí mostu 501-003, který byl nahrazen trubním propustkem. V prvním říjnovém týdnu byla provedena ložná vrstva nové vozovky z asfaltbetonu po celé trase (i přes původní mosty 501-002 a 501-004). Ložnou vrstvou byly letošní práce na stavbě II/501 Hamerský mlýn – Dolní Nová Ves pozastaveny. V polovině října došlo k dosypání krajnic, bylo provedeno provizorní svislé a vodorovné dopravní značení a zabezpečení zúžení vozovky na ponechaných mostech pro spuštění provozu na zimní přestávku. Finální obrusná vrstva

a instalace svodidel budou provedeny až po dokončení nových mostů, proto bude průjezd stavbou v zimní přestávce omezen na 30 km/h.

Zahájení prací v roce 2017 se plánuje na poslední týden v březnu. Nejdříve se pro dodržení období vegetačního klidu provede kácení vybraných lip v Kotykové aleji. Dle projektové dokumentace (PD) je určeno ke kácení cca 30 kusů z celkového počtu cca 120 vzrostlých stromů, z čehož vyplývá, že nebude pokácena celá alej. Jako občan města chápu významnost této aleje, nicméně z hlediska stáří stromů a bezpečnosti provozu po dané silnici bude obnova celé aleje do několika let nevyhnutelná. Kořenové systémy blízkých stromů mohou pak časem znovu porušit vozovku tak, jak tomu je v tuto chvíli. V rámci PD je zahrnuta náhradní výsadba 17 ks nových stromů podél komunikace.

Po provedení kácení v Kotykové aleji budou zpětně zahájeny práce na mostech 501-002 a 501-004 u Hamerského mlýna. Kompletní dokončení prací se zde plánuje na polovinu června.

Zahájení stavebních prací v Kotykové aleji je následně plánováno od začátku července, aby se co nejméně omezil provoz učiliště během školního roku. Postup prací je plánován směrem od železničního přejezdu, kde se nejdříve odfrézuje stávající povrch a následně se položí nové asfaltobetonové vrstvy vozovky.

Frézování bude provedeno po ucelených úsecích, aby byl zajištěn provoz místních občanů do svých domovů. Transitní doprava (osobní a autobusová) bude vedena objízdou trasou přes Šárovcovu Lhotu a Svatojanský Újezd. Poté bude zcela uzavřen úsek od odbočky na Lány směrem na Jičín, aby mohla být provedena demolicí mostu 501-006, zesílení mostu 501-007, nivelační frézování stávajících vrstev vozovky, sanace vozovky a položení nových asfaltobetonových vrstev vozovky. Objízdá trasa pro druhou etapu bude vedena buď opět přes Šárovcovu Lhotu a Svatojanský Újezd, případně přes Lány, Hřídalec a Chotěč. V rámci PD je pak počítáno s částečnou opravou objízdné trasy, která se plánuje na dílčích úsecích silnice III/28434 od Šárovcovy Lhoty přes Svatojanský Újezd a II/501.

Dokončení prací v Kotykové aleji se plánuje na první týden v září 2017.

*Ing. Václav Podlipný, vedoucí přípravy a realizace staveb Jičín SÚS Královéhradeckého kraje, a. s.,
foto: Ladislav Stuchlík*

Jak to bylo s vánočním stromečkem?

Námět k tomuto rozjímání vznikl před pár dny, když projel naším městem více než třicetimetrový smrk na cestě z Pecky, kde přes sedm desítek let rostl a vyrůstal, pokračoval přes Jičín do Prahy, aby se stal vánočním stromem na Staroměstském náměstí.

Tradice zdobení stromku pochází z německých měst nejprve z cechovních domů různých řemesel. Do soukromých bytů začala pronikat až v polovině 17. století.

Katolická církev považovala tuto činnost za pohanský zvyk. V mnohém měla pravdu.

Germánské kmeny při zimním slunovratu uctívaly boha Wotana, Keltové boha Slunce. Zimní slunovrat byl nejvýznamnějším svátkem předkřesťanské doby a ani oslava dne narození Krista právě v tomto období není zcela bez otázek.

Zpočátku nebyl strom opatřen svícemi. Jedna z prvních zpráv o ozdobeném osvětleném

stromku v místnosti je v brémské kronice z roku 1570.

V Česku nemá vánoční stromek dlouhou tradici. Poprvé jej postavil pro své přátele v roce 1812 ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Liebich na svém libeňském zámečku. Nový zvyk se začal prosazovat jen pozvolna, a to až ve 40. letech 19. století v bohatých pražských měšťanských rodinách.

Na náměstích našich měst se velké vánoční stromy objevují od roku 1924. První byl v Brně a dal k tomu popud známý spisovatel Rudolf Těsnohlídek.

Roku 1919 se u Bílovic nad Svitavou Rudolf Těsnohlídek spolu s přáteli den před Štědrým večerem vypravil do lesa pro vánoční stromek. V lese uslyšeli pláč a našli opuštěné, téměř zmrzlé malé děvčátko. Dítě dostalo jméno Liduška a ujala se ho rodina Polákových z Brna. Později se dívka provdala za středoškolského profesora a odstěhovala se do Prahy, kde žila až do své smrti v roce 1997. Místo v lese, kde byla nalezena, navštívila až po padesáti letech.

Osud Lidušky zasáhl Rudolfa Těsnohlídka natolik, že se začal zajímat o opuštěné děti. Protože k nálezu miminka došlo právě o Vánoce a pod smrkem, přišel na myšlenku pořádat dobročinné sbírky právě ve vánoční čas. Statný smrk byl pokácen poblíž místa události, slavnostně převezen do Brna a za účasti spisovatele a dalších významných osobností rozsvícen 13. 12. 1924.

Poté se se začaly objevovat postupně veřejné vánoční stromy i v jiných městech České republiky, druhé z nich bylo město Plzeň.

Jiří Vacek, foto: Václav Lejdar

Sportovní hala v Kašperských horách

Starosta odpovídá

Libí se mně dřevěné obložení budovy fotbalových kabin a herny stolního tenisu ve sportovním areálu u Bažantnice. Myslím, že se do tohoto prostředí hodí. Nebude ale údržba dřevěného obložení náročná? Obzvláště když vidím, jak často musím obnovovat nátěry třeba na dřevěných podhledech rodinného domu.

O fasádě na tomto objektu jsme s architekty a se zástupci TJ Lázně Bělohrad hodně diskutovali. Nakonec paní Jana Balšánová navrhla dřevěné obložení. Dřevěné obložení je ze sibiřského modřínu, který je na budově v přírodním stavu a nijak se nenatírá ani jinak neupravuje. Dřevo bude na budově postupně šednout nebo ve vlhkém prostředí i hnědnout a časem získá patinu „staré stodoly“. Ani do budoucna se obložení nebude natírat. Podobné dřevěné obklady jsou hojné na budovách v Rakousku nebo Švýcarsku, rozšiřují se i u nás a v podhůří nebo v horách v přírodním prostředí působí velice příjemně – viz příložené fotografie.

Proč jste při rekonstrukci hasičské zbrojnice a knihovny nevyměnili také dveře a okna? Jejich stav je špatný a vyměnit by se měly.

Na rekonstrukci vnitřních prostor hasičské zbrojnice a knihovny, včetně jejího rozšíření o bývalý služební byt, jsme v letošním roce obdrželi dotaci ve výši 1,2 milionu Kč z Královéhradeckého kraje. Současně jsme požádali i o dotaci na kompletní zateplení objektu včetně výměny oken, dveří a vrat. Tuto dotaci ze Státního fondu životního prostředí jsme také obdrželi. Ale až nyní, na podzim. Zateplení budovy (fasáda, střecha) včetně výměny oken, dveří a vrat se tak uskuteční až v příštím roce (pokud ho

zastupitelstvo města schválí při schvalování rozpočtu města na rok 2017). Vypadá to dost nelogicky, ale obě dotace pokryjí zhruba 40 % z celkových nákladů (cca 7 milionů Kč) na rekonstrukci a zateplení budovy a bez nich bychom se zřejmě do těchto investičních akcí nemohli pustit.

Už několikrát jsem slyšel (a dočetl se i v Bělohradských listech), že RWE bude ve městě předělávat rozvody plynu z nízkotlaku na středotlak. Kterých ulic se to bude týkat a v jakém časovém horizontu?

Tuto akci uskuteční už nově nazvaná firma Innogy. O nových rozvodech plynu jsme jednali se zástupci této firmy a se zástupci firmy ČEZ, abychom zkoordinovali navazující rekonstrukce chodníků a komunikací. V průběhu roku 2017 by mělo dojít k výměně plynovodního potrubí v Kotykově aleji (zde dojde i k výstavbě nové posilovací stanice) a v ulici T. G. Masaryka. Důvodem k upřednostnění těchto ulic je rekonstrukce silnice II. třídy v Kotykově aleji, při které bude zároveň snížen provoz v ulici T. G. Masaryka. V roce 2018 pak bude výměna potrubí pokračovat v ulicích Nádražní, Václavská a Zámecká. Zde dojde i ke kabelizaci elektrických rozvodů. V roce 2019 jsou na-

Penzion ve Švýcarsku

plánovány práce v ulicích Na Zátíší a Rašínově a v roce 2020 v ulici Karla Moora a v Lázeňské. V dalších ulicích dojde k přetlakování potrubí. Celkově půjde o akci za několik desítek milionů Kč.

Děkujeme za pumppark na Horní Nové Vsi. Je skvělý a jsme rádi, že jste nám umožnili provozovat naši zálibu přímo v Bělohradě. Na bělohradském pumpparku dokonce jezdí i plno lidí ze širokého okolí.

O vybudování skateparku jsme v minulosti jednali několikrát, nemohli jsme ale najít vhodné místo. Výstavbě pumpparku (dokonce prvního v republice s asfaltovým povrchem) pomohlo setkání s Tomášem Kudrnáčem, který se neúspěšně snažil vybudovat pumptrack s asfaltovým povrchem v Jičíně. V té době jsme řešili zrušení skládky větví u fotbalového hřiště v Horní Nové Vsi. Místo se mu zalíbilo, zpracoval projekt, zastupitelstvo zahrnuje akci do rozpočtu města, Královéhradecký kraj nám poskytl dotaci 350.000 Kč a pumppark je na světě. Doufám, že po drobných opravách bude sloužit všem milovníkům kol, kolečkových bruslí apod. a zároveň adrenalinu hodně dlouho. Jen mě mrzí, že často musíme řešit nepořádek a třeba poškozené odpadkové koše v tomto areálu.

Pavel Šubr, foto: autor a Ivan Šiling

ZM informuje

12. října 2016 se uskutečnilo v lázeňském resortu **Strom života** mimořádné zasedání zastupitelstva města, na němž zastupitelé schválili prodej zámku společnosti Elisabeth Arms, a. s. za 12 milionů Kč. Schválena byla kupní smlouva a smlouva o úschově, které podmínky prodeje zámku detailně upravují. Dále bylo schváleno rozpočtové opatření č. 10/2016. V diskusi zastupitelé řešili především stav stromů v Kotykově aleji a jejich případné kácení a náhradu novými.

Další zasedání zastupitelstva města se uskutečnilo **2. listopadu 2016 v kulturním sále hotelu Grand**. Po kontrole plnění usnesení z minulých dvou jednání zastupitelé vyslechli zprávu o jednání rady města. Poté schválili prodej pozemku p. p. č. 1570/7 v k.ú. Horní Nová Ves a rozpočtové opatření č. 11/2016 a naopak neschválili statut sociálního fondu města Lázně Bělohrad. V dalších bodech programu byl schválen statut fondu pro poskytování příspěvku na ošatné, upraveno zadání změny č. 1 územního plánu města, upravena zřizovací listina organizační složky města Městské kulturní středisko Lázně Bělohrad a zřizovací listina organizační složky města Městská knihovna Lázně Bělohrad. Dále zastupitelé schválili novou členku finančního výboru paní Jitku Záňovou. V diskusi se jednalo o možnost umístění v Lázních Bělohradě lavičku Václava Havla a o prvních jednáních s VOS, a. s. o převodu vodohospodářské infrastruktury vlastněné městem touto společností.

Pavel Šubr

Bělohradská tvrz a zámek vývoj a jejich držitelé

Historie bělohradská se začíná psát v první polovině 12. století v souvislosti s osídlením Svatojanského Újezda, kdy již v roce 1139 existovala na tamní terénní výšince 321 m nad mořem strážní hlídka. Ta byla zřízena k ostraze cesty tudy vedoucí a spojující vnitrozemí českého království přes starobyrou ves Lužany s knížecím hradem Miletínem. Ze strážní hlídky pak vznikla tvrz a kolem ní pak vesnice – dnešní Svatojanský Újezd.

Zaznamenání držitelé

- » **Lužany a území dnešního Svatojanského Újezda**
 - biskup pražský **Jan I.** (†1139)
 - od r. 1140 řád strahovských **kanovníků**
 - od r. 1143 řád strahovských **premonstrátů**
- » **vesnice Svatojanský Újezd**
 - v r. 1270 byl vlastníkem blíže neurčený **Marek**
- » **Újezd a Nová Ves**
 - záznamy o držitelích statků na Bělohradsku od té doby do poloviny 14. st. se nedochovaly
 - v r. 1352 Újezd spolu s Novou Vsí vlastnil **Bořek z Poličan**
 - dále pak příslušníci velice rozvětveného rodu **Bořků**, kteří se psali již z **Nové Vsi**

Mezi nimi i Diviš z Nové Vsi, který se stal vlastníkem Miletínku a od r. 1370 se podle tohoto sídla psal jako **Diviš Mrzák z Miletínka**. Byl to otec vůbec nejznámějšího Bořka z tohoto rodu vyšlého, **Diviše Bořka Mrzáka z Miletínka**, který se pravděpodobně u nás na tvrzi Koštofranku narodil. Byl jednou z nejvýznamnějších osobností husitských válek, který se jako zkušený válečník proslavil jako vrchní velitel katolické koalice – panské jednoty v bitvě u Lipan dne 30. 5. 1434, kde bylo drtivě poraženo vojsko husitských radikálů.

- » **Nová Ves s tvrzemi**
 - do r. 1514 vlastnil **Čeněk Cukr z Tamfeldu**
 - od r. 1514 do r. 1543 **Jan Lito-borský z Chlumu**, purkrabí hradeckého kraje a majitel panství Pecka

TVRZ KOŠTOFRANK V NOVÉ VSI – DNEŠNÍM BĚLOHRADĚ

Již v první polovině 14. století za vlády Karla IV. existovalo mimo Újezda nazývaného tehdy Újezdem Bořkovým druhé osídlené místo na Bělohradsku, které proto, že bylo vůči Újezdu nové, se nazývalo **Novou Vsí**. Ves měla v roce 1354 i svůj kostel, který vůči kostelu farnímu v Újezdě byl filiální. Poměry se změnily ku prospěchu Nové Vsi a již v roce 1360 se kostel v N. Vsi stal farním.

Tehdy byla na místě dnešního zámku postavena dřevěná tvrz zaznamenaná jako **Koštofrank**. V literatuře zabývající se vysvětlením vzniku tohoto názvu je uvedeno, že toto pojmenování vzniklo jako spojení dvou slov. Staročeského **koštel** (či kaštel, kaštal, kastel) což znamená tvrz, hrádek či městečko a z latinského **francum** ve smyslu svobodný hrad. Tedy v tomto případě oddělený od moci tvrze Svatojanského Újezda. Tvrz byla chráněna valy a vodním příkopem kolem ní napájeným z dnes již dávno zasypaného vodního náhonu. Ještě v 19. století bylo místo mezi zámek a lázeňským hotelem nazýváno „Na Valech“.

Nutno poznamenat, že mimo Koštofranku v té době existovala další tvrz nazývaná **Ratenská**, která se nacházela v prostoru „Doleního dvora“, a tvrz **Dražná**, která stávala v místech Rulfovy chalupy č. p. 92 na Horní Nové Vsi.

Zámek koncem 19. století

KAMENNÁ TVRZ BĚLEHRAD

V období let 1549–1558 byla dřevěná tvrz nahrazena tvrzi renesanční postavenou z kamene. Ta pro zářivé obílení svých zdí ozdobených psaníčkovým sgrafitem byla zvána **Bělehradem** a dala jméno městečku při ní vzniklému – Bělohradu.

Tato sgrafita se dochovala dodnes, skryta pod omítkou vnitřních zdí komnat západního traktu, který při přestavbě tvrze na zámek byl přistavěn.

BĚLOHRADSKÝ ZÁMEK

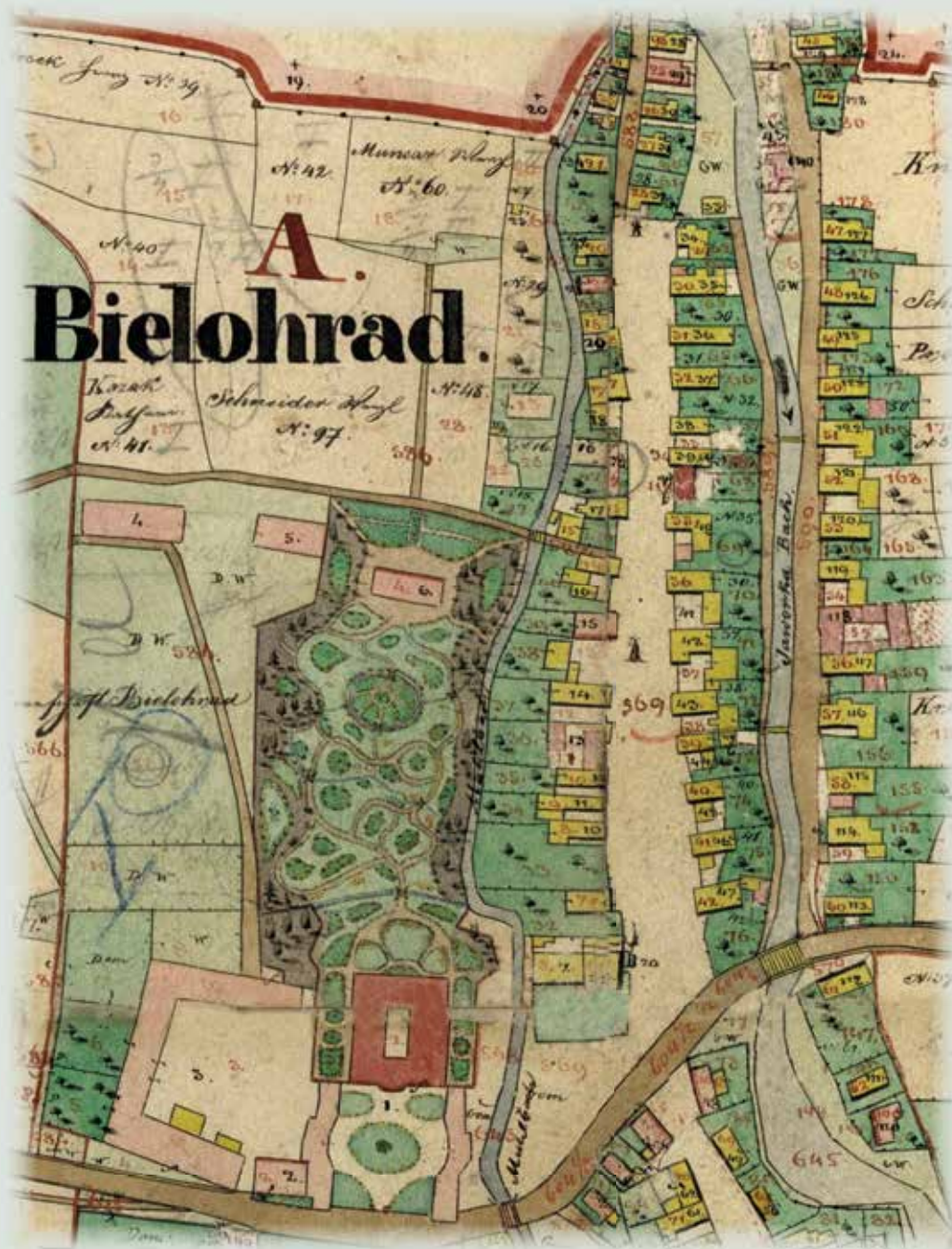
Současný dvoupatrový barokní zámek je tvořen čtyřmi křídly, kterými je obestaven vnitřní obdélníkový dvůr. Vznikl přestavbou a dostavbou předchozí tvrze patrně dle návrhu Jana Blažeje Santiniho–Aichla. Se stavbou

bylo započato kolem roku 1720 za majitele panství hraběte Bertholda Viléma z Valdštejna.

Přízemí průčelí je ve středu ozdobeno rozměrnou kamennou sochou orlice umístěnou v nice, neboť orlice je atributem sv. Jana Evangelisty, jemuž je zasvěcena kaple nacházející se právě v této části průčelního křídla hned za zdí niky. Autorem sochy je pravděpodobně huť Matyáše Bernarda Brauna, která v té době prováděla sošnou výzdobu nedalekého Kuksu.

Stavba zámku byla dokončena až po roce 1725 za hraběte Jana Arnošta Antonína Schaffgotsche, jehož erb je na fasádě vstupního průčelí pod věžičkou.

Poslední nákladnější přestavba zámku proběhla koncem 19. století za majitelky hraběnky Anny z Asseburgu, kdy byla opravena střecha. Již zchátralé mansardové zastřešení bylo odstraněno a nahrazeno současným.

A. Bielohrad.

Další významní držitelé tvrze, pak zámku

- od r. 1549 do r. 1625 Škopkové z Bílých Otradovic, po posledním z nich Petrovi Škopkovi (†1625) byl majetek po Bílé Hoře zkonfiskován
- od r. 1626 Albrecht z Valdštejna
- od r. 1628 Rozina Zilvárová, roz. Miřkovská ze Stropčic
- od r. 1630 do r. 1637 hr. Jan Jindřich ze Sct. Julien
- od r. 1637 Vilém hr. Lamboy, po něm do r. 1669 syn Jan Maximilián Bernard hr. z Lamboy
- od 29. 11. 1669 do r. 1685 Kateřina Alžběta hr. z Valdštejna (†17. 2. 1685)
- od 1695 do r. 1724 manžel Bertold Vilém hr. z Valdštejna (*27. 7. 1638, †31. 10. 1724 ve věku 86 let), vůbec nejvýznamnější šlechtický majitel panství Bělohradu
- od r. 1724 do r. 1824 sto let vlastnil bělohradské panství rod hrabat Schaffgotschů
- od r. 1825 Antonie Ludmila bar. ze Stillfriedu (*19. 10. 1796, †20. 1. 1871)
- od r. 1843 do r. 1872 rod hrabat z Aichelburgu
- od r. 1872 rytíř Maxmilián Dormitzer
- od 15. 5. 1883 bělohradský velkostatek vlastnila Anna hr. z Asseburgu (†13. 2. 1906)
- od r. 1906 do r. 1938 Helena hr. Merveldtová (*23. 4. 1867, †20. 2. 1938), roz. z Asseburgu, jejíž manželem byl August Kunitbert hr. Merveldt (*12. 11. 1860, †9. 4. 1944)
- od r. 1938 do r. 1946 jejich dvě děti, syn Bernhard a dcera Anna Marie, na základě Benešových dekretů byl jejich majetek v r. 1946 zkonfiskován

ŠPEJCHAR

V severozápadním rohu zámeckého parku stojí špejchar, který byl postaven krátce po r. 1781 na základě císařského nařízení, aby sedláci v úrodných letech měli si kam uložit přebytek obilí a v době nouze je mohli vyvezdnout. To proto, aby se předešlo hladomoru a hromadnému vymírání obyvatelstva, kterým bylo postiženo celé království za neúrody v letech 1771-72. Nad jižním portálem ze strany z parku je znak stavebníků, rodu Schaffgotschů.

ORANŽERIE DNES PAMÁTNÍK K. V. RAISE

V severní části parku byla v r. 1831 postavena přízemní budova oranžerie, která sloužila pro přezimování exotických rostlin, a byly v ní též byty zahradníků. Dnes slouží jako památník bělohradského rodáka, spisovatele K. V. Raise.

Josef J. L. Špür, foto: archiv

Výřez mapy katastru z roku 1842

Erb rodu Schaffgotschů

Krátkodobí majitelé nejsou uvedeni.

Bernadetta Kinská

z Vchynic a Tetova, rozená **Merveldt**,
není již mezi námi

Na začátku tohoto roku proběhla
sdělovacími prostředky zpráva, že nejnějnější
český šlechtický rod Kinských přišel o svého člena.
Hraběnka Bernadetta Kinská (†94)
se 14. února odebrala na onen svět.

Tato smutná událost
má velice úzký vztah k našemu městu.
Hraběnka Kinská, rozená Merveldtová, se zde narodila.

Rod Merveldtů pocházel z Vestfálska. Jméno obdržel podle bažin ležících u města Dülmen poblíž Münsteru, které se nazývaly „Marefeldon“. První zmínka o rodu je z roku 1169. Nyní je toto území součástí obce Merfeld a žije tam okolo dvou tisíc obyvatel. Zajímavá je pro nás i nadmořská výška, která je 60 metrů.

Zakladatelem větve, která později žila v Čechách, byl Dietrich Merveldt. Narodil se v roce 1820 v Münsteru. V roce 1846 se v Uherském Ostrohu oženil s Marií Kamprath. Měli čtyři děti, z nichž nás zajímá, August (nar. v r. 1860). Sloužil v armádě a z vojenské služby odcházel v hodnosti majora. V roce 1889 se v Bělohradě oženil s dcerou majitelky panství Helenou von der Asseburg a věnoval se správě bělohradského panství. Spolu měli tři děti. Sledujme dále syna Bernharda narozeného 7. 3. 1890 a zemřelého v roce 1964 v Linci.

Znak obce Merfeld, krajina u obce Merfeld

Jeho dcera Bernadetta (1922 - 2016) se narodila v Lázních Bělohradě a někteří čtenáři možná vzpomínají na to, že ji v městečku do roku 1945 často potkávali jako „komtesu“, jak byla obecně nazývána. V roce 1947 se provdala za hraběte Josefa Kinského (1913- 2011), příslušníka starého českého šlechtického rodu, a přes mnoho ústrků zůstala v Čechách a do našeho města se občas přijela podívat.

První doložený předek Kinských, Bohuslav z Žernosek, (zemřel r. 1282) měl čtyři syny, kteří používali přídomek ze Vchynic. Postupným komolením (Vchynský) vzniklo dnešní jméno Kinský.

Vchynice je malebná veska ležící na úpatí Českého středohoří, vklíněná mezi kopci Lovošem, Ovčínem a Homolkou, vzdálená pouhé tři kilometry od Lovosic. První písemná zmínka o obci je z r. 1205. V současné době zde žije 320 obyvatel, většina z nich dojíždí za prací do blízkých Lovosic, ale i do okolních měst. Obcí prochází dálnice D8.

Rod se rozdělil na několik větví, z nichž většina žije po roce 1948 v zahraničí – například lichtenštejnská kněžna je rozená Kinská.

Manželé žili nejprve v Ilavě na Slovensku, kde měli Kinští rodinný podnik. Po únoru 1948 byl do té doby prosperující závod znárodněn, hrabě Kinský obviněn ze sabotáže, odsouzen a vězněn. Rodina prožila plno perzekucí a byl jí zabaven majetek. Josef Kinský musel pracovat v uranových dolech. Přesto nikdy neuvažovali o emigraci a vždy plně stáli za českým národem. V roce 1992 se jim proto při restitucích bez větších problémů vrátil zdevastovaný kostelecký zámek, který Bernadetta s manželem opravila a v němž i dožila. Josef zemřel v roce 2011 ve věku 97 let, mladší syn Antonín v roce 2012.

„Bernadetta Kinská z Vchynic a Tetova, rozená Merveldt, zesnula v tichosti po krátké a těžké nemoci, smířena s Bohem a zaopatřena svátostmi smíření naší Církve svaté 14. února 2016, v 94. roce svého bohatě naplněného života. Její milovaný manžel a mladší syn Antonín ji na cestě na věčnost již předešli,“ píše se ve smutečním oznámení.

Mezi smutečními hosty byli zástupci české šlechty v čele s knížetem Karlem Schwarzenbergem, obřad celeburoval pražský arcibiskup Dominik Duka.

Jiří Vacek, foto: archiv

Poslední ČTVRTSTOLETÍ bělohradského zámku

V roce 1992 získalo od státu zámek město Lázně Bělohrad na základě zákona č. 172/1991 Sb. V tomtéž roce požádala stát o jeho vydání v rámci restituce paní Bernadetta Kinská. V roce 1993 pronajalo město zámek bezúplatně na 40 let střednímu odbornému učilišti. V roce 2003 došlo ke změně smluvního vztahu na smlouvu o bezúplatné výpůjčce na dobu 10 let a v roce 2006 byla dohodou smluvních stran změněna na smlouvu nájemní s nájemným v celkové výši téměř 600.000 Kč ročně. Tato smlouva byla v roce 2010 ukončena dohodou obou stran.

V roce 2004 rozhodl Ústavní soud ČR o nevydání zámku restituentce a město začalo řešit, co s chátrajícím zámkem dále. Nechalo zpracovat stavebně historický průzkum zámku, statický a znalecký posudek, informační memorandum atd. a probíhala jednání o možnosti získat dotaci na rekonstrukci zámku. Zároveň začala jednání s francouzskou hotelovou společností a s firmou Sherydan CR, se kterou byla v roce 2008 uzavřena smlouva o vytvoření společného podniku se záměrem zrekonstruovat zámek na objekt seniorského bydlení. V té době ale jistý bělohradský občan zpochybnil převod zámku na město v roce 1992. Na základě jednání s Ministerstvem kultury ČR a Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových došlo k dohodě o zpětném převodu zámku z města na stát a následně v roce 2009 k bezúplatnému převodu zámku ze státu na město dle zákona č. 219/2000 Sb. Vzhledem k tomuto zdržení a nedohodě s pracovníky Národního památkového ústavu při tvorbě projektu rekonstrukce zámku firma Sherydan nemohla požádat o dotaci a smluvní vztah s městem prodloužený do roku 2013 skončil. V té době se začaly objevovat názory, že město by mělo zrekonstruovat zámek ve vlastní režii a využít ho jako sídlo městského úřadu, kulturního střediska, knihovny a dalších institucí.

V roce 2015 si město nechalo zpracovat od firmy Regioplan Liberec studii současného stavu a využitelnosti zámku, z níž vyplynulo, že rekonstrukce zámku a budoucí provozní náklady by na dlouhou dobu neúměrně zatížily rozpočet města a byl doporučen prodej zámku. V červnu 2016 rozhodlo zastupitelstvo města zveřejnit záměr prodat zámek za minimální cenu 12 milionů Kč a uzavřít smlouvu o zprostředkování prodeje zámku s firmou VIPCastle. Na svém dalším zasedání 12. října 2016 zastupitelstvo města rozhodlo o prodeji zámku firmě Elisabeth Arms, a. s.

Pavel Šubr

Nový majitel zámku

Na základě rozhodnutí zastupitelstva města z 12. října 2016 odkoupila zámek od města Lázně Bělohrad společnost Elisabeth Arms, a. s., za kterou jednali statutární ředitel Ondřej Rathouský a Hana Pavlíková. Jí jsme položili několik otázek, které určitě budou zajímat bělohradské občany.

Řekla byste nám několik slov o novém vlastníkovi bělohradského zámku?

Společnost Elisabeth Arms, a. s. je nově založená společnost, tzv. účelově založená společnost, což je v oblasti investic a následného provozu běžná praxe. Důvodem je oddělení sledování všech ekonomických a finančních ukazatelů, díky čemuž nedochází ke zkruslení dat a finanční řízení projektu je naprosto průhledné. Za společností Elisabeth Arms, a. s. stojí český investor, který provozuje přes 20 let řadu svých podnikatelských aktivit zejména v České republice. Název Elisabeth Arms není vybrán zcela náhodně, jméno Elisabeth jsme našli v historii zámku Bělohrad (Kateřina Elisabeth z Valdštejna) a Arms (anglicky náruč) značí otevřenou náruč, a to budoucím hostům a uživatelům zámku, městu, obyvatelům.

Zmínila jste budoucí hosty zámku, jaký záměr se zámkem máte? Na co se město Lázně Bělohrad může těšit?

Základním rysem záměru je ubytovací kapacita s doprovodnými službami a možností přizpůsobení konkrétní zájmové klientele. Nezastíráme, že velký potenciál vidíme v oslovení stále se rozrůstající seniorské cílové skupiny. V případě lokality Lázně Bělohrad nás zaujala nejen vyhovující kapacita objektu, ale také možnost spolupráce v oblasti lázeňské péče a občanská vybavenost blízkého okolí. Vhodnou lokalitu jsme hledali už delší dobu, posledních několik měsíců ve spolupráci s paní Makovik z VIPCastle. A díky paní Makovik jsme se přijeli podívat i do Lázní Bělohradu.

A jak si můžeme vysvětlit tu zmíněnou „otevřenou náruč“ pro město a obyvatele?

Při sestavování konceptu a projektu zámku počítáme s úzkou spoluprací s městem Lázně Bělohrad. Rádi bychom do projektu zapracovali možnosti využití zámecké kaple pro veřejnost (svatby, křty či jiné formy využití). Stejným způsobem bychom rádi navázali spolupráci ve využití společenského sálu pro kulturní či jiné akce města. Jednou z neodmyslitelných služeb, které k budoucímu konceptu využití zámku Bělohrad jistě budou patřit, je kavárna a restaurace.

Protože rekonstrukce jakéhokoliv objektu není jednoduchá, navíc v případě zámku Bělohrad se jedná o památkově chráněnou budovu, kolik času předpokládáte na jeho zprovoznění?

Ano, máte pravdu, nebude to jednoduché jako stavba nové budovy menších parametrů. Zprovoznění zámku má před sebou dlouhou cestu spojenou s vypracováním projektu, diskusí se zástupci města, vybalancováním spolupráce se zástupci Národního památkového ústavu a dotčených orgánů státní správy. Tento proces obvykle trvá několik let a je tedy velmi složitý říci konkrétní termíny.

Nicméně co umíme říci jistě je, že v příštím roce chceme zahájit rekonstrukci střechy. Oprava střechy a dešťových svodů je pro jakéhokoliv další fáze rekonstrukce klíčová. Střecha je ve špatném stavu a nefunkčnost dešťových svodů způsobuje velký obsah vody v podlží a tím do jisté míry nestabilitu z hlediska statiky. Je třeba zamezit další devastaci zámku v případě dalších poškození střechy a začít s vysušováním podlží.

Z hlediska celkové rekonstrukce a zprovoznění je naše přání držet se v horizontu šesti let. Ale řadu věcí a zejména procesů neumíme ovlivnit, proto jsme s městem uzavřeli smlouvu s termínem zprovoznění deset let. Abychom měli dostatečnou rezervu. Každý si ale umí jistě představit, že pro investora je zprovoznění co nejdříve velmi důležité, jinak se investice, respektive návratnost investice, velmi prodlužuje.

Pavel Šubr, foto: Ondřej Rathouský

Natallia Makovik

Na jaře letošního roku město na základě doporučení pracovníků oddělení památkové péče Městského úřadu v Jičíně kontaktovalo majitelku firmy VIPCastle paní Natallii Makovik, která se specializuje na zprostředkování prodeje kulturních památek jako jsou zámky, tvrze, staré pivovary atd.

Paní Makovik už při první návštěvě Lázní Bělohradu a zdejšího zámku prohlásila, že bělohradský zámek má velkou perspektivu a že věří, že do roka pro něho najde nového solventního majitele a investora, který zámku vrátí jeho původní barokní vznešenost tak, aby zámek byl opět dominantou a pýchou našeho města. Po zprostředkování prodeje bělohradského zámku společnosti Elisabeth Arms, a. s. jsme ji požádali o bližší informace o činnosti, kterou se zabývá, i o zprostředkování prodeje bělohradského zámku.

Nad hlavním vstupem do zámku v Lázních Bělohradě visí nadpis „*Verbum caro factum*“, což v moderním jazyce znamená „Myšlenky se realizují“ nebo „Přání se splňují“.

Mé přání, společně s naší zámeckou agenturou VipCastle.com je, aby všechny české zámky byly zachráněny. Není to jen proslov, ale realita, z níž vychází náplň mého podnikání. Naše firma totiž vyhledává investory pro opravu historických nemovitostí. A není to jednoduché...

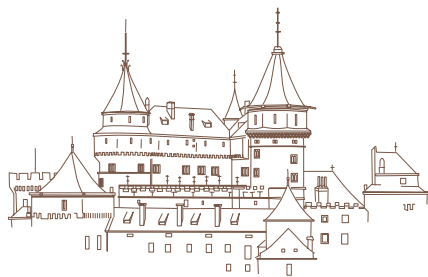
Stav českých památek je tragický. V evidenci je v naší zemi 2125 hradů a zámků, skoro 90 % z nich však vyžaduje rekonstrukci. V průměru se jedná o 60 milionů Kč jen na hrubou stavební práci, a to bez nákladného dokončení interiérů. Dle Ministerstva kultury české zámky potřebují investice v objemu 318 miliard korun. Je to hodně či málo? Při současném financování z rozpočtu a dotací EU to znamená, že rekonstrukce potrvají 150 let... Chátrající zámky jsou velikým problémem hlavně pro obce a města. Náklady na rekonstrukci často výrazně převyšují jejich roční rozpočet. Dokonce i běžná údržba je mnohdy obrovským břemenem pro obce i města. Raději by investovaly do výstavby silnic, škol, sportovišť nebo lékařských ordinací. A proto jsou často nuceny zámek nabízet kupcům za symbolickou částku. Zámky v Petrovích, Miličíně nebo Ptení nemůžou najít kupce, který by přinesl finance na jejich rekonstrukci. A proto byla pro mě obrovská výzva najít budoucího majitele pro zámek v Lázních Bělohradě s kupní cenou nikoli symbolickou, ale 12 milionů Kč. Navíc město mělo hodně požadavků: zámek se prodává bez parku, měl by být částečně přístupný veřejnosti, rekonstrukce má proběhnout v co nejbližším časovém horizontu.

Zájemce by měl být solventní, předem prezentující svůj záměr a rekonstrukci provádět na základě požadavků Národního památkového ústavu.

Jak podobného investora sehnat? Samozřejmě, že jsme udělali běžné kroky. Zhotovení prezentací, foto a videodokumentace, inzerce klientům a veřejnosti... Ale naší výhodou je to, že máme vlastní databázi investorů do historických nemovitostí. A tak jsme oslovili společnosti, s nimiž jsme již jednali, které dobře známe a víme o jejich představách. Mezi námi oslovenými byli zástupci dnes již nového majitele zámku - společnosti Elisabeth Arms, a. s., kteří se po pečlivých jednáních s památkáři, architektky a městem rozhodli do zámeckého projektu jít, zámek od města odkoupit a rekonstruovat ho na objekt seniorského bydlení.

Pavel Šubr, foto: archiv, Tereza Kráčmarová

o bělohradském zámku

VIPCastle

a paní Natallia Makovik

Při otevření webových stránek firmy VIP-Castle (www.vipcastle.com) najdete tuto základní informaci:

Společnost VipCastle.com, s. r. o. je zámeckou agenturou, která se zabývá správou, marketingem, rekonstrukcí a pronájmem hradů a zámků. Důležitou součástí naší činnosti je vyhledávání investorů pro obnovování velkých českých památek, jako jsou tvrze, kláštery, zámky, paláce, staré pivovary apod.

Pravděpodobně budeme jedni z mála, kdo se českými zámky zabývá od rána do večera. Denně se totiž setkáváme s vlastníky historických budov i s těmi, kteří teprve pořízení zámku zvažují. Pokud se zrovna nevěnujeme klientům nebo majitelům a jejich historickým objektům, najdete nás na nějakém veletrhu, školení či přednášce. Intenzivně se totiž věnujeme problému chátrajících památek a neváháme na to nejen upozorňovat, ale i navrhnout řešení!

Naše společnost působí nejen na území České republiky, ale i v jiných zemích. Od roku 2015 máme své zastoupení v Číně a v lednu letošního roku jsme oficiálně otevřeli pobočku na Slovensku. Naši klienti si nyní mohou vybírat nejen z českých, ale i slovenských historických skvostů.

O Natallii Makovik, ředitelce zámecké agentury VipCastle.com, s. r. o., jejímž životním posláním je zachraňovat české zámky, jsme vyhledali informace z článků na webu její společnosti:

Už podle jména je zřejmé, že není rodilou Češkou. Narodila se v Rusku, 15 let žila a studovala v Bělorusku. Před 16 lety se po dramatických událostech dostala do Česka a dnes už se tu cítí doma.

„Do České republiky a českých lidí jsem se ihned zamilovala. Když jsem v zahraničí, tak se mi nestýská po Rusku, kde jsem se narodila, nebo po Bělorusku, kde jsem žila, ale po svém domově tady,“ vysvětluje.

A to sem vlastně přijela z donucení. V roce 1999 se Natallia coby studentka běloruské státní ekonomické univerzity zúčastnila už několikáté demonstrace za vstup Běloruska do EU. „Prezidentem Lukašenkem to bylo vnímáno, že jsme přišli demonstrovat proti němu. Mě spolu s dalšími dvěma stovkami studentů zatkl. Byli jsme ve vězení, následoval soud a vyloučení ze čtvrtého ročníku studia mezinárodního obchodu. Probíhalo to u nás velmi jednoduše, protože na každé vysoké škole existuje kromě děkanátu, sekretari-

átu, studijního oddělení ještě místnost, kde je napsáno KGB. Tam úřaduje zaměstnanec školy, který je zároveň kágébákem,“ říká Natallia.

Během demonstrace se seznámila s českými novináři a pár lidmi z organizace Člověk v tísni. Když ji zatkl, byli to oni, kdo ji hledal. I díky Člověku v tísni následně česká vláda poskytla stipendia běloruským studentům vyloučeným kvůli demonstracím na studium českého jazyka.

„Z atmosféry diktatury jsem se ocitla v pohádce,“ vzpomíná Natallia. Jazyková příprava Karlovy univerzity totiž probíhala v Poděbradech na zámku. I to byla možná předzvěst jejího dalšího směřování.

Její firma funguje v podstatě jako realitní kancelář, tedy jako zprostředkovatel. „Říkám si, že mám dvě povolání: detektivní a investiční poradce. Vidím zámek, který chce někdo prodat, a musím najít někoho, kdo ho chce koupit. Detektivem jsem, když přijde klient a řekne: Potřebuji pro svůj záměr najít zámek, zkuste ho pro mě sehnat. Sepíšeme smlouvu a já začínám hledat. Jezdím, koukám a vytipovávám, co by se mohlo hodit. Musím také sehnat majitele a přesvědčit ho k prodeji. To je práce na mnoho měsíců. Prodáváme zámek s celou historií, i s legendami, případným pokladem, studujeme erby. Přemýšlíme, jak se zámek může využívat, studujeme urbanistickou analýzu, musíme vědět, jaká je infrastruktura v obci, co by tam mohlo i nemohlo být. Jestli tam může být hotel, mezinárodní škola, výstavní síň atd. Vyhledávám z bývalých majitelů toho, kdo by mohl být historickým vzorem pro toho budoucího. U mě to není jen o podepsání kupní smlouvy. Nemusím chodit do kina, když vidím ruinu, už se mi v hlavě promítá film, jak to bylo a jak to bude,“ říká.

Natallia se musela naučit mluvit s bohatými investory. Většinou se prý jedná o úspěšné muže po padesátce, kteří by chtěli konečně udělat něco opravdového, na co by mohli být pyšní, díky čemu by je respektovali lidé. Prostě se potřebují stát lepšími.

Bohužel podle ní v ČR převládá názor, že zámky by měly patřit všem, že tam má být výstavní síň, muzeum nebo úřad. A starat by se měl stát, město či nějaké občanské sdružení. „Nejhorší je, když přijdu za starostou a řeknu, máme nápad, chceme koupit zámek, a on se lekne a zeptá se, a co když tam přijde nějaký zbohatlík? On tam bude žít a nikoho už tam nepustí!“

Jenže Natallia neprodá zámek každému. Klienty z různých důvodů také odmítá.

Nyní se na Natallii obracejí lidé z celého světa. Nedávno totiž na americkém Bloombergu vyšel článek o její firmě a teď se hrou nabídky z Ameriky, Austrálie, Británie, Finska. „Přitom v článku bylo zdůrazněno, že památky potřebují další investici a péči. A ti lidé píšou, že si to uvědomují a chtějí to. Jsou většinou ze zemí, kde zámky nejsou běžnou věcí.“

Internetové stránky firmy VIPCastle mají nyní denní návštěvnost kolem 10 000 lidí z celého světa.

Pavel Šubr; foto: Ladislav Khun, Petr Laušman, Václav Lejdar

LÁNSKÝ

harmonikář

Hořeňák. To je severní část Lázní Bělohradu, ale tak
Na těchto dvou stránkách nechci psát o význačných členech a
učitel Josef Stejskal, Antonín Jarůšek, další profesori Pavl
rodina Rychterových. Chci se zastavit u dvou obyčejných č
a kteří pro hornoveský mančaft doslova žili. Mám na mysl

JOSEF LÁNSKÝ

Pochází z Horního Javoří a žil i ve Stupně. Vyučený strojní zámečnický, který v sedmnácti přišel do hornoveské Tíby. Nejdřív pracoval na dílně, pak coby seřizovač. Tíba byla jeho jedinou fabrikou... Pojďme si ale s šestaosmdesátiletým panem Lánským zavzpomínat na jeho velkou lásku - harmoniku.

ZAČÁTKY

Na Horním Javoří v jedné chalupě byla hláška ke sledování letadel. A taky se tam hrálo. Přišel harmonikář a už to jelo. Když si harmonikář šel zatancovat, vzal jsem si jeho harmoniku a dělal umtata-umtata... To bylo moje první „hraní“.

Potom, to už bylo na Hořeňáku, bylo mi sedmnáct, hrál jsem na jeden prst. Dobrý, přidal jsem druhý. Dobrý, basoval. Dobrý, s harmonikou chodil kolem stolu, zpíval. Hrál jsem takhle většinou na svatbách.

NAROZENINY NA ZÁJEZDECH

Často jsem slavil narozeniny na zájezdech. Jsem srpnovej, a tak to většinou vyšlo. V Německu, Americe, Portugalsku i v Belgii. Na jevišti jsem dostal pukét a pusu. Jo a v Belgii taky ři flašky šampusu. Přivez jsem je domů, pozval

švagra, že si dáme ten šampus. Ejhle, vono to bylo pivo. Belgičani mají hodně druhů piva, na každé jiné půllitr, a tohle vypadalo jako pravej šampus.

SAMOUK A UDIVENÝ PROFESOR BONUŠ

Jsem vyloženej samouk. Koukám na pusy zpěváka a pomalu se chytám. Jasně, musím k tomu znát slova písničky.

Jednou profesor Bonuš na mě volal: „Pepičku! Fis!“ A rázně ukazoval do not na to Fis. Já, že noty neznám, že s tím Fis to má pan profesor marný. „To snad není možný. Pepiček objezdil s harmonikou půllku Evropy a nezná noty!“ udiveně říká pan profesor.

DUDY PŘED ZRCADLEM

Učil jsem se hrát i na dudy. Doma jsem se postavil před zrcadlo. Tak se mi dobře koukalo, kam šahám. „Podívejte se na něj, frajera, von se furt prohlíží před zrcadlem!“ volá manželka Vlasta, co má na moje muzicírování i jedno trefné rčení - Lepší je mít doma pitomce, než umělce. Pitomec se drží doma!

ŠÁDNA TOBRA TSCHECHISHE MUZIKANT

V Německu na zájezdě mi lámavě povídá jeden Němec:

„Ty ne šádna tobra tschechische muzikant!“
„To o sobě vím taky,“ odpovím.

„Tobra tschechische muzikant má u nochy furt pífo!“

PRIMÁŠI A PRIMÁŠKY

Za 56 let jsem jich v souboru zažil po-
žehnaně: učitel Josef Stejskal, který prošel vojenským souborem Jánošík a hrál i ve filmu stejného názvu, Ladislav Švitorka, František Fól, Eliška Suchá, Iva Malá, Veronika Klímová a Míla Zlatník.

Hodně příhod se váže se souborem a jeho harmonikářem.

„Pepu Lánského měli lidi ze souboru moc rádi. Po vystoupení, když se odsunuly stoly, nám hrál nejdřív na parketě, kolem desátý hodiny na židli, a když byla půlnoc, tak na stole. Lidi padali a on hrál. Vydřel, nikdy nebyl unavenej. Zkrátka úžasnej...“ vypráví dlouholetá tanečnice a duše souboru EVA SÁLOVÁ. A dodává: „Harmonika vytváří báječnou atmosféru a trefná je i říkanka:

Když není na muzikanty,
máme aspoň šejdoven,
na basu i harmoniku
zahraje nám každé švec.“

DAVID

tanečník

y velice známý folklorní soubor. Ten vznikl v roce 1949. ídech okolo tohoto souboru jako byli profesor Vratislav Vycpálek, el Krejčí a František Bonuš, obětavec Antonín Ódl či celá lenů Hořeňáku, kteří po léta tvořili bohatou mozaiku souboru i harmonikáře Josefa Lánského a tanečníka Václava Davida.

VÁCLAV DAVID

Hornovesák, který má bělohorské kořeny. Narodil se druhý zářijový den 1935 v továrních bytech u Kotykovy aleje. Vyučený horník z Malých Svatoňovic, kde fáral začátkem padesátých let. Vojna Vaška Davida odvála k 59. silničnímu stavebnímu praporu do moravských Bučovic. Nastupuje do hornoveské textilky Tiba, žení se a má dva sny – Romana, ročník 1968, a o deset roků mladšího Michala. Tancování však po tátovi má v krvi pouze Roman, který se stává členem folklorního souboru Vysočan v Hlinsku. Bratr slavného to spojení - Michal David – umělecké vloh y zkrátka nemá...

Václav David pracuje v místním strojném závodě Lemex. Umírá v necelých 67 letech – 25. dubna 2002.

Václav David byl pro mě typickou postavou souboru Hořeňák. Vystupováním, tancováním a později i drobnými poudačkami dotvářel typicky podkrkonošskou kulisu souboru.

JOSEF LÁNSKÝ O VÁCLAVU DAVIDOVÍ:

„Vašek, to byl takovej důstojník naší přepravy. Naložil, vyložil všechny kufry, přepečli-

vě se staral o autobus. Když ráno šofér vstával, měl už autobus zametenej, uklizenej. Vaškův zájem o soubor byl obrovskej, se souborem zkrátka žil.

Jeho taneční partnerky? Jana Beránková, Evička Sállová. Ale různě se to měnilo. Po Šindlerovi a Brůnovi měl Vašek i krátké poudačky.

Vašek kopal za hornoveskej fotbalovej mančaft. Říkalo se mu Gento, asi pro jeho techniku či rychlost. Nevím. Jenom vím, že fotbal má jedenáct hráčů a jednu merunu.

Jo a taky jsme spolu sousedili v té naší řadovce k Německému kopci, už to bude pětáctýřicet roků, co jsme ji stavěli.“

DOKTORKA JIŘINA LANGHAM-MEROVÁ Z NÁRODOPISNÉHO MUZEA V PRAZE ŘÍKÁ:

„Hořeňák patří k Podkrkonoší stejně jako roubené chalupy, svažitá políčka s červenou půdou, zelené lesy a modré hory v pozadí.“

Domnívám se, že k Podkrkonoší patří i obětaví a zapálení lidé. O dvou ze souboru Hořeňák bylo i tato reportáž.

O Lánském harmonikáři a Davidovi tanečníku. Soubor Hořeňák má podobných členů určitě více...

Eduard Čeliš,

foto: archiv Lánských, Davidových a autor

VZPOMÍNÁNÍ MUDr. ALENY PAĎOUROVÉ (80) MEDICÍNA splněný sen

Poprvé jsme se sešly jako žákyňe jedné ze škol na pražských Vinohradech. Tato škola dnes nese název Škola Jana Masaryka. Tehdy jsme netušily, že se naším domovem stane Bělohrad a že se v pokročilém věku sejdeme a společně budeme vzpomínat i bilancovat.

Alenko, usuzuji, že Tvým rodištěm byla Praha. Vyprávěj, prosím...

DĚTSTVÍ

Mým rodištěm nebyla Praha, ale Bratislava. Rodiče i s mým bratrem Milanem odešli do Bratislavy poté, co tam otec nastoupil místo bankovního úředníka. Vzpomínky na tu dobu mám jen mizivé. V mých 3 letech vypukla druhá světová válka a naše rodina se vrátila do Prahy, kde jsem žila až do svých 15 let.

V dětství

VÁLKA

Rodiče před námi o válečných událostech hovořili, v 1. třídě jsem zaznamenala tehdy aktuální událost „bitva u Stalingradu“, kterou jsem hned uplatnila ve škole. Následovalo pozvání rodičů do školy a domácí napomenutí. Od té doby jsem věděla, že to, co se o válce říká doma, se nesmí říkat nikde, ani ve škole. Z té doby se mi vybaví hlavně letecké nálety na Prahu, vybombardované domy v blízkosti našeho domu a noční útoky do sklepa. Toho všeho mě rodiče chtěli uchránit, proto jsem ke konci války odjela s babičkou do

Bělohradu, kde jsem dokončila 3. třídu. Jezdili jsme do našeho domu jen na letní byt, užívali jsme jen jeho menší část, větší část domu obývali nájemníci. Otec nechal dům postavit na začátku války s tím, že sem půjdou s maminkou na důchod. Za války zde bydlela rodina ředitele továrny Wienera. Tato židovská rodina byla odvečena do koncentračního tábora stejně tak jako všichni bělohradští občané židovského původu. Nikdo z nich se nevrátil. Po nich zde bydlely další rodiny až do doby, kdy jsme se nastěhovali trvale.

PO VÁLCE.

Válka skončila a já jsem opět byla se svou rodinou v Praze. S maminkou, tatínkem a s mým bratrem Milanem, který byl v té době již vysokoškolačkem. Byl pro mne autoritou i kamarádem a v jeho 90 letech je jím stále. Jsme si blízcí, přeji mu vše dobré. Ovšem zdravotní stav maminky se po válce zhoršoval natolik, že musela být dlouhodobě v nemocnici. V roce 1947 nám zemřela. Po čase se otec znovu oženil a naše „druhá maminka“ - jak jsme jí říkali, si toto oslovení plně zasloužila.

Konec války byl pro nás i možností vyžití v různých organizacích, které byly za války zakázány. Pro mne to byl Sokol, k sokolským myšlenkám nás vedli oba rodiče, kteří byli jeho předválečnými členy. V paměti mně utkvěl pobyt v sokolském letním táboře v Loučeni u Nymburka. Pobyt uprostřed přírody byl pro mne opravdovým zážitkem.

V Praze jsem nastoupila do primy Gymnasia Na Smetance, ale jen na rok. Pak přišla uzákoněná tzv. Jednotná škola, víceletá gymnasia byla zakázána a já se vrátila do mé školy, která se tehdy ještě nesměla jmenovat Škola Jana Masaryka. Na tuto školu mám pěkné vzpomínky. Učitele jsme mohli oslovovat „pane Volfe, paní Štvánová“, atd. Ale taky „paní Zachová“, nezapomenutelná tělocvikářka. Byla provdána za Jaroslava Zacha, pocházejícího z Horní Nové Vsi. Získali mistrovský titul jako krasobruslařský pár a paní Běla založila na naší škole krasobruslařský kroužek. Byla jsem šťastná, že mohu být jeho členkou. Dokonce nás naučila valčík na ledě! Ohromný zážitek pro dospívající holku!

BĚLOHRAD

Ukončení 9. třídy proběhlo již v Bělohradě, kam jsme se během školního roku přestěhovali. Tehdy bylo nutné složit závěrečné zkoušky. Vzpomínám si, že ve zkušební komisi zasedala paní spisovatelka Leontýna Mašinová. Ta mně doporučovala studium přírodovědných oborů, ale já věděla, že udělám vše pro to, abych se mohla stát lékařkou.

V Bělohradě jsem si rychle zvykla, vždyť jsem tu trávila všechny prázdniny. Krásná příroda kolem nás, Bažantnice, Pardoubek a věrná kamarádka Milada Lelková, se kterou nás spojoval i společný zájem o medicínu.

PRAHA A ZPĚT DO BĚLOHRADU

Na medicínu jsem byla přijata a odešla jsem studovat do Prahy. Ta mě okouzila. Můj skromný podnájem na Hradčanském náměstí s vyhlídkou na starou Prahu mám před očima dodnes. Už v 1. ročníku studia jsme se jako kolegové studijního kroužku poznali s mým budoucím manželem Františkem. Ve 3. ročníku jsme se vzali a brzy po svatbě se nám narodil syn František. Oba jsme úspěšně dokončili studium a přijali jsme místa lékařů v tehdejší nemocnici v Nové Pace. Naším trvalým domovem se stal Bělohrad. I můj manžel jako rodilý Pražák si zde rychle zvykl, bylo nám tu dobře.

Manžel František

Jako lékařka v dětské léčebně

Se synem Michalem

Syn František

PROFESE

V poměrně malé nemocnici v Nové Pace jsme získali mnoho odborných zkušeností. František pracoval na interně, já na chirurgii. Akutní případy se většinou řešily společně. Naším šéfem byl vynikající odborník primář Moucha, navíc se smyslem pro humor. Po 3 letech praxe jsem atestovala chirurgii. Byla to má první, ale ne jediná atestace. V roce 1966 se nám narodil druhý syn Michal. Po půlroční mateřské dovolené jsem opět nastoupila do práce. Hlídaní dětí a chod celé domácnosti zastala naše druhá maminka. Tím nám umožnila plně se věnovat našemu povolání. Nikdy jsem jí nepřestala být za to vděčná. Byl to zlatý člověk.

Anesteziologie byla dalším mým medicínským oborem, který mě velmi zajímal. Tehdy to byl rozvíjející se obor, kdy vznikalo první ARO (Anesteziologicko - resuscitační oddělení). Do té doby patřili anesteziologové k týmu chirurgů, později se tento obor osamostatnil. V tomto období jsem složila atestační zkoušku z anesteziologie.

DĚTSKÁ LÉČEBNA A LÁZNĚ

Když mně byla nabídnuta funkce vedoucí lékařky ve zdejší dětské léčebně, nabídku jsem přijala. V té době manžel na základě konkurzu přešel na místo primáře interního oddělení nemocnice ve Dvoře Králové. Moje práce s dětskými pacienty byla rovněž zajímavá, chirurgickou praxi jsem později zúročila v době, kdy jsem nastoupila do funkce primářky ve zdejších lázních. K tomu jsem si doplnila potřebnou kvalifikaci z léčebné rehabilitace a balneologie. V lázních jsem pracovala až do doby odchodu do důchodu a i potom jsem v případě potřeby vypomáhala. Všechno, čemu jsem se věnovala, jsem zde uplatnila v praxi. Lékaři pracují s lidmi, jejichž zdravotní i psychologické problémy řeší komplexně. A to se od lékařů očekává a tak to má být. Tento názor zastával i můj manžel.

Syn Michal s rodinou

NEJSMUTNĚJŠÍ OBDOBÍ

v mém životě nastalo, když onemocněl a zemřel můj manžel. Smutek, jako nikdy předtím, pocit bezmocnosti a bezradnosti, ztráta sebedůvěry. Kdo to prožil, ví, o čem mluvím. Od té doby jsou mi hlavní oporou moji synové František a Michal. Oba úspěšně pokračují v naší rodinné lékařské tradici, oba jsou internisté a kardiologové. Těší mě, že se podařilo v našem domě udržet interní ordinaci. Po odchodu manžela zde pracovala MUDr. Bartoníčková, nyní sem dojíždí syn Michal.

RODINA

V mém současném životě prožívám i chvílky radosti a pocitu štěstí. Tehdy, když se naše rodina rozrůstá o vnoučata a já mohu sledovat jejich začleňování do života i jejich úspěchy. Mám čtyři vnoučata v různých věkových odstupech. Nejstarší jsou děti od staršího syna, Ivonka a František. Oba dokončili studia vysoké školy, František se navíc věnuje vrcholově cyklistice a sklízí úspěchy i v zahraničí. Syn Michal má dvě dcerky, desetiletou Elišku a Aničku, které jsou čtyři měsíce. Ráda bych se dočkala doby i jejich dospívání, abych viděla, jakým směrem se bude jejich život ubírat.

PODĚKOVÁNÍ

Jsem velice vděčná svým kamarádům a sousedům, manželům Knapovým a Rychterovým za pomoc, kterou jsou mi ochotni poskytnout v případě aktuálních potřeb. Velice si toho vážím.

Alenko, děkuji za poskytnutý rozhovor. Přeji Ti zdraví, pohodu a radost v kruhu tvých nejbližších.

*Na základě rozhovoru zpracovala Hana Friedrichová
foto: archiv MUDr. A. Paďourové*

Syn František s rodinou

OBNOVA VEŘEJNÉ ZELENĚ VE MĚSTĚ

Státní fond životního prostředí podporuje v posledních letech vysokými dotacemi kromě tradiční výstavby čistíren odpadních vod, kanalizací a vodovodů, také např. dětská hřiště v přírodním stylu v mateřských školách (naše město získalo dotaci 90 %) nebo revitalizaci veřejné zeleně ve městech a obcích. Město Lázně Bělohrad navázalo spolupráci s architektonickou kanceláří **PMA architects z Brna**, jejíž architekti posoudili více než 1 000 stromů ve městě a připravují projekt, na jehož základě bude město žádat v roce 2017 o dotaci na revitalizaci veřejné zeleně. O několik slov ke stavu veřejné zeleně v našem městě a připravovanému projektu jsme požádali za kolektiv jeho zhotovitelů **Ing. Lukáše Lattenberga**:

Zeleň je důležitou součástí každého lidského sídla, kde kromě ekologické funkce plní také roli estetickou a prostorotvornou. Obor, který se zelení ve městech zabývá, se nazývá zahradní a krajinářská architektura, přičemž asi největším rozdílem oproti stavební architektuře je to, že téměř jakoukoliv stavbu lze vybudovat v intervalu měsíců, maximálně let, kdežto stromu to do plné krásy trvá, v tom lepším případě, asi 30-50 roků kontinuální zahradnické práce.

Když jsem s kolegy poprvé přijel do Bělohradu, překvapilo mne, jak zelené je vaše město a jak velkou energii vkládá obec do péče o stromy, keře a trvalkové záhony. Tady snad ani nebudu mít co dělat, pomyslel jsem si. Vedení města nás pozvalo, a to jsem asi měl říci úplně na začátku, abychom okem zahradníka posoudili stav některých významných ploch zeleně, co se týče kvality stromů, keřových skupin, ale také z hlediska provozu a celkového estetického působení. Vaše město je totiž v něčem výjimečné, a to tím, že zelené plochy mají sloužit nejen vám, obyvatelům, ale také lázeňským hostům, kteří si sem přijíždí odpo-

činout.

Z řešených ploch nás velmi zaujaly dva parčíky podél říčky Javoroky v Horní (Flumovy sady) a Prostřední Nové Vsi, které podle nás skýtají velký potenciál. Po odstranění některých nebezpečných nebo nevhodně rostoucích dřevin bude hlavní pěší trasa doplněna o nové atraktivní výsadby a uvažuje se také o umístění několika odpočinkových zón. Cenné je zejména oboustranné využití parků, a hlavně samotná říčka Javoroka, jejíž uklidňující tok a břehové porosty na nás udělaly velký dojem.

Další hodnocený úsek podél říčky v ulicích Za Mostem a Jiráskovo nábřeží byl naopak poněkud smutný. Z neznámých důvodů se zde vůbec nedaří jeřábům, které tady velmi rychle hynou, a bude nutné je nahradit za jiný více odolný druh. Nejjižněji položenou hodnocenou plochou při Javorce byl porost olší poblíž hasičské zbrojnice v Dolní Nové Vsi, který bychom chtěli částečně zobytnit, aby mohl být využit třeba při akcích pořádaných hasiči. V návrhu musíme ale zohlednit plány na vybudování protipovodňových opatření, které se v tomto místě mají realizovat.

Velké diskuze se vedly (a stále vedou) ohledně bělohradského náměstí K. V. Raise, jehož základní dominantní zelenou složkou je dvouřadí kulovitých javorů. Současná podoba je učebnicovým příkladem, jak by se práce se dřevinami ve městě neměla dělat. V jedné větě je ale zapotřebí dodat, že takto vypadalo náměstí na všech dochovaných obrazových záznamech, z nichž některé jsou až 100 let staré! Jaký měli naši předkové důvod použít zrovna tuto kompozici a tento druh? Tuto záhadu ještě musíme rozlousknout, stejně jako mnohá tajemství, jimiž je obestřený zámecký park.

O něm a jeho historii by bylo možné vydat samostatný obsáhlý článek - v korunách stromů a záhybech terénu lze číst příběhy, které do nich vetknul čas. Některé z nich získávají jasnější obrysy teprve nad historickými mapami. V současnosti je v parku bohužel velké množství nebezpečných stromů, které rychle

ztrácí vitalitu. Cenné jsou vícekmenné podoby stromů, tzv. kytice neboli supersolitéry, jejichž odhadované stáří naznačuje, že zde někdy v meziválečném období nebo těsně po válce musel působit zahradník s odborným vzděláním v vazbami na německou krajinářskou školu.

Kromě zeleně přímo ve městě je v rámci projektu řešeno také několik ploch v krajině. Důležitým úkolem bude obnovit stromořadí u nově zrekonstruované silnice od Pardoubku k Brtvi. Momentálně však znemožňují řešení výsadeb majetkové vztahy. Další místo, na které nás pan starosta poslal, se nazývá kostel sv. Petra a Pavla na Byšičkách.

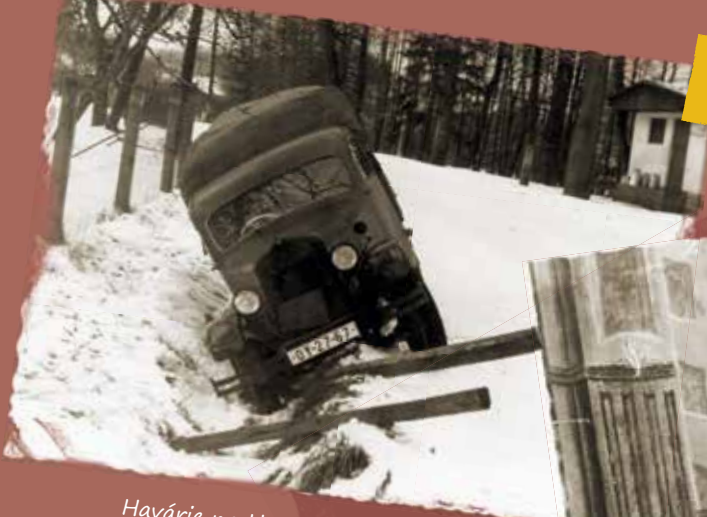
Za tímto poměrně běžným pojmenováním jsme nic zvláštního nehledali, ovšem pouze do doby, než jsme dorazili na místo samotné. Kostelík, hřbitov a výhledy do okolí mají tak silný náboj, že jsem panu starostovi s nadsázkou řekl, že bych si tady rád zakoupil hrobové místo. Roztroušené ovocné stromy na úpatí kopce a podél cesty připomínají komponovanou krajinu, kterou často najdete v anglických parcích. Tam je většinou vytvořena uměle, zde vznikla přirozeně. Veškeré zásahy zde budeme provádět s ohledem na tento unikátní genius loci a návrh bude založen na citlivé dosadbě několika kusů ovocných dřevin.

Na obnovu zeleně ve městě Lázně Bělohrad bude město ve dvou etapách žádat o dotaci z fondů EU. Pevně věřím, že budu se svými kolegy součástí změn, které nejen „zaplatí někdo jiný“, ale zejména že to budou změny účelné, správné a vedoucí k tomu, aby se město stalo jak pro vás, obyvatele, tak pro lázeňské hosty ještě útulnějším a příjemnějším domovem.

Chtěl bych poděkovat panu Lattenbergovi za zajímavé názory k veřejné zeleni v našem městě a těším se, že ve spolupráci s ním a jeho kolegy se podaří nejen dokončit projekt, získat dotaci, ale obnovu veřejné zeleně ve městě také uskutečnit.

Pavel Šubr, foto: archiv

1

Havárie na Horní Nové Vsi, vzadu domek na odběr mléka od hospodářů.

2

Vánoční porudkav z Lázní Bělohradu

foto. E. Lebachy

Bělohradský betlém před rokem 1935.

3

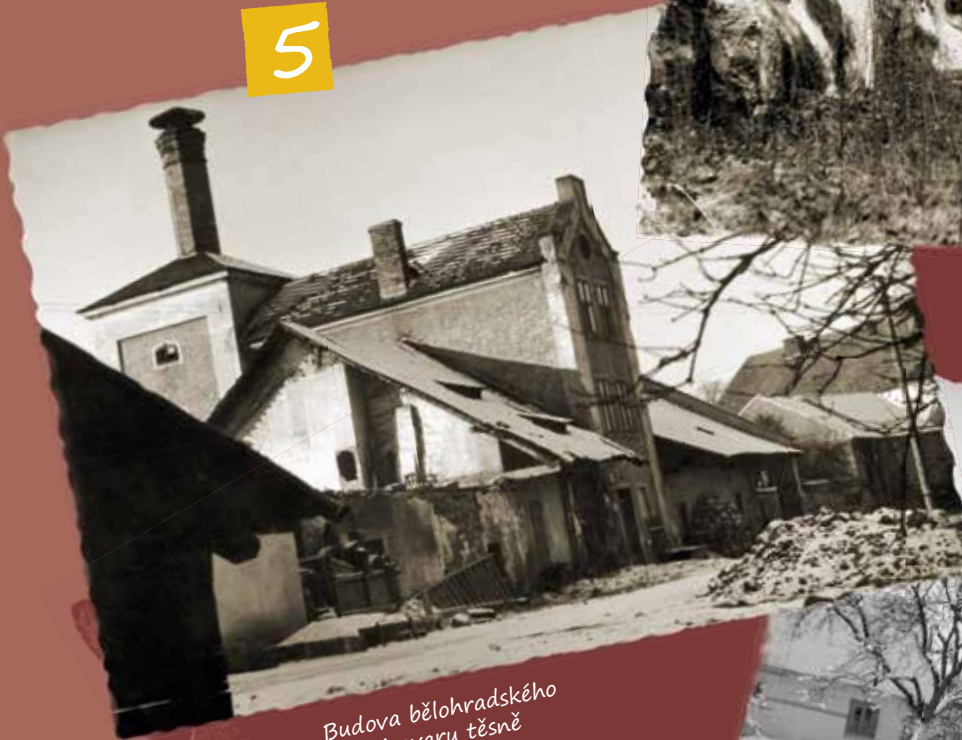

4

Nová cesta nad bývalou hájenkou Na nebesích, foto Ladislav Khun, 1966.

5

Budova bělohradského pivovaru těsně před zbouráním.

6

TRIJATLONOVÉ VZPOMÍNÁNÍ

Bělohradská sokolovna. Sobota 26. listopadu. Velký tahoun Petr Šubr, coby hlavní organizátor, pořádá triatlonové a duatlonové vzpomínání. To je zároveň poctou Jaroslavu Krausovi, předsedovi bělohradského oddílu lyžování a triatlonu. Muži, který přivedl do našeho města závody s vynikající úrovní a který zemřel v nedožitých 75 letech.

V sokolovně se sešla slušná řádka mistrů. Jen posuďte: mistři republiky v olympijském triatlonu pro rok 1990 Tomáš Kočař a Helena Matoušová, Štěpán Chroustovský, duatlonista Miloš Fox a napůl bělohradský Pavel Petr. Lyžaři Vláďa Junek, Josef Boura a Olda Ulvr. Dále triatlonový talent osmdesátých let Leoš Lejdar, dlouholetý trenér a funkcionář Jaroslav Šalý, manažer reprezentace Pavel Šubr, vyškovský rozhodčí triatlonu Aleš Novotný... Pochopitelně nechyběli ani Bělohradáci, co po dvacet let pomáhali uspořádat tyto závody. Ten první – Lázeňský triatlon – se konal v srpnu 1984. Centrum bylo v Bažantnici a prvenství patřilo cyklistovi Sparty Praha Otakarovi Pollnerovi.

Na rybníku Pardoubek Petr Šubr „odhalil“ dřevěnou sochu plavce, jež symbolizuje plaveckého mistra Tomáše Kočaře. Poté se v sokolovně promítaly filmy, které z MR a série Powerman natočila ČT. Velká škoda, že se nedochoval 8 mm film Jiřího Šterby z 2. ročníku Lázeňského triatlonu. V polovině 80. let byl tento film triatlonovým hitem... Četla se i povídka Jak Jarda Kraus o desetinu vteřiny prohrál na překážkové dráze s Emilem Zátopkem...

Helena Matoušová: „K triatlonu jsem se dostala přes orientační běh. O orientáčkách hecaři říkali, že umíme běhat jen po lese. A tak jsem zkusila triatlon a jeho tři disciplíny... Jinak v Bělohradě byly závody vždycky perfektní, s bezva partou lidí kolem.“

Následující neděli zapálila dvacítká závodníků a přátel na přibyslavském hřbitůvku svíčky u hrobu Jaroslava Krause. Na báječných dvacet let triatlonu v Bělohradě i na předsedu Jardu se ještě vzpomínalo při kávě a štrúdlu z Rýdlový pekárny v Javorském mlýně.

Eduard Čeliš, foto: Jaroslav Voves

Dobře zaplatím za staré obrazy, hodiny, náramkové a kapesní hodinky, fotoaparáty a objektivy, pивní lahve s nápisy, mince a bankovky, odznaky a vyznamenání, housle, pohlednice a knihy, porcelánové a kameninové sochy, obrazové rámy a jiné. Poradenství i návštěva je vždy zdarma, platba hotově. Tel.: 605254511 můžete i SMS.

SPORTOVNÍ AREÁL

V rámci druhé etapy dostavby sportovního areálu u Bažantnice vzniklo u budovy fotbalových kabin a herny na stolní tenis nové dětské a workoutové hřiště.

Současně bylo vybudováno osvětlení tréninkového fotbalového hřiště. (šup, las)

VÁNOČNÍ

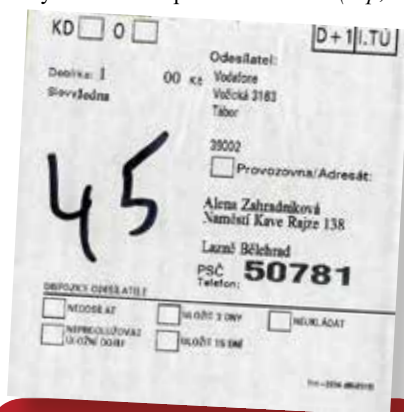
- 1) PARK
- 2) MÍLJE
- 3) OKELYD
- 4) KÁČOVNA
- 5) CÍKORVU
- 6) KSČMER
- 7) ČESKYLIJ
- 8) KAPKAVRS
- 9) TMELBÉ

PŘESMYČKY

BĚLOHRADSKÝ HŘBITOV

Město se stará o několik hrobů významných bělohradských osobností. Letos mezi ně přibyl neudržovaný hrob hudebníka a zakladatele bělohradské kapely Františka Vaňury, u něhož byl obnoven nápis na náhrobku. (šup, las)

KURIÓZITA

O tom, že je firma Vodafone skutečně mezinárodní subjekt, svědčí i adresa na dobíře, kterou obdrželo město. Telefonické sdělení adresy úřadu znělo: Náměstí K. V. Raie 35, Lázně Bělohrad. Zaměstnanec to napsal tak, jak je k vidění na etiketě. Vypadá to, že firma Vodafone, která má sídlo ve Spojeném království, pobočku v Táboře, zaměstnává ukrajinského pracovníka, který nechodil do české školy. (las)

KOLA ŠÍR BĚLOHRAD

T.G.Masaryka 297 608813380

pondělí
10 - 17

nátek
10 - 17

sobota
9 - 11,30

Otevírací doba říjen - březen

V zimním období je otevřeno pouze tyto tři dny!

Děkuji za pochopení.
Daniel Šír

RIDE LIFE.
RIDE GIANT.

VÝSADBA ALEJÍ

V týdnu od 16. do 20. 11. proběhla výsadba alejí stromů a keřů podél komunikace pod kosťelíkem na Byšičkách a podél dvou komunikací na Horní Nové Vsi od hřiště ve směru ke hřbitovu, kterou pro nás se 100 % dotací provedla firma Školky Opolany. (pav, las)

VÝSADBA ZELENĚ VE MĚSTĚ

Pracovníci technických služeb provedli výsadbu nové zeleně, jako náhradu za pokácenou zezeň, a to na hřbitově v Horní Nové Vsi, před hřbitovem na Horní Nové Vsi, okolo dětského hřiště na Jiráskově nábřeží a na bělohradském hřbitově. Další výsadba bude probíhat také v Brtvi, Dolním Javoří, Vachkově ulici a podél Kočárové cesty za Bažantnici. (pav, las)

REKONSTRUKCE KANALIZACE

Firma Matex HK provádí rekonstrukci splaškové kanalizace v Nerudově aleji, kde budou zároveň vyhotoveny i nové přípojky k jednotlivým nemovitostem a v jarních měsících i nová asfaltová komunikace, a to od křižovatky s ulicí Jínova až po křižovatku s Jiráskovým nábřežím, kde část kanalizace již zrekonstruovala VOS a.s. Jičín. Současně firma Innogy provedla na křižovatce ulic Havlíčkova a Nerudova alej výměnu plynovodního potrubí. (pav, las)

UNPLUGGED

S přispěním Královéhradeckého kraje jsme na naší škole zrealizovali (a realizujeme i v současné době) preventivní program Unplugged. Program je určen pro šesté ročníky a je zaměřen na prevenci rizikového chování, především na návykové látky, nebezpečné chování apod., neboť tyto problémy jsou v současné společnosti stále velmi nebezpečné. Program obsahuje dvanáct lekcí, v nichž žáci hledají pomoci úkolů, aktivit a modelových situací co nejlepší způsoby řešení. (fl)

REKONSTRUKCE HASIČSKÉ ZBRojNICE

V odpoledních hodinách ve čtvrtek 13. října byla nově otevřena zrekonstruovaná budova městské hasičské zbrojnice a místní knihovny. Budova od roku 1973 nedoznala žádných změn a potřebovala radikální zásah. ASJ Světí, která prováděla stavební práce, převzala do své péče budovu 9. května tohoto roku. Náklady na rekonstrukci dosáhly téměř tří milionů korun, z čehož dotace od Královéhradeckého kraje činila 1,2 milionu korun. Provedena byla rekonstrukce všech rozvodů, podlah a výmalby. Knihovna byla navíc rozšířena o bývalý byt. (las, lej)

PIFFERAIOS

Dvacet let nás těší svými písněmi flétnový soubor Pifferaios. Od skromných začátků dotáhl uměleckou káru k vynikajícímu hudebnímu projevu. Dámy spolu s mužskými hlasy Toni dei signori to dokázaly 19. 10. na výročním koncertě v sále lázní. Zatleskat jim přišlo tolik lidí, že bylo nutné snášet do sálu židle i z choděb. (las, lej)

PODĚKOVÁNÍ

Chtěli bychom poděkovat za podporu, kterou nám během 20 let naší činnosti poskytl Město Lázně Bělohrad, základní škola a CK Hoška tour.

Za soubory Pifferaios a Toni dei signori Helena Hronová

LOGOHRÁTKY

„Dobrý den, dneska zlobit nebudem!“ S tímto pozdravem se vítá každé středeční dopoledne parta malých dětí v městské knihovně. Jejich první zájmový kroužek se jmenuje Logohrátky a společně s maminkami nebo babičkami se zde učí první říkadla, písničky a tanečky. Na každé setkání si naše lektorka Hana Smotlachová připraví nějaké překvapení k nové říkance. Vždyť jaká by byla básnička o řezání polen bez pořádné pily? Kromě básniček a muzicírování se děti těší také na druhou část setkání – volné hry. Děkujeme paní Smotlachové za hezké nápady a příjemnou atmosféru a těšíme se na další setkávání při Logohrátkách v roce 2017. (ler)

VANDALOVÉ

Vážení přátelé,

jelikož jsou mezi námi stále lidé, kteří nám ničí náš společný majetek, rozhodl jsem se, že se s vámi o tyto věci budeme pravidelně dělit, abyste měli všichni představu o tom, jací lidé mezi námi žijí. Jsou to zcela jistě naši spoluobčané, které dnes a denně potkáváme na ulici, a kteří se nejspíš tváří, jako když neumějí do pěti napočítat. Opak je ale pravdou. Jsou velice chytrí, zákešní a zároveň svědomití, protože si spolehlivě dokážou vytipovat vždy něco nového, pěkného, co jsme vytvořili pro nás všechny, abychom zkvalitnili život v našem krásném městě. Toto vždy ve své chytrosti a svědomitosti zničí a myslím, že to dělají proto, abychom měli každý den co dělat a abychom opravdu účelově nakládali s veřejnými prostředky. Někdy mě tak napadá, jestli má vůbec smysl dělat něco nového, jestli by nebylo lepší nedělat nic, protože to naši milí spoluobčané stejně zničí. Je to na zamyšlenou.

Tyto cedulky zaměstnanci technických služeb přimontovali ve středu 19. 10. 2016 k cvičebním strojům v seniorparku a již v pátek 21. 10. 2016 byly všechny, až na jednu, vytrhané a poničené. Jestli někdo neví, jak se na těchto přístrojích cvičí, ať se přijde zeptat za mnou na úřad, já mu to rád vysvětlím a klidně i ukážu. Nemusí ale, když něco neví, hned všechno zničit. Apeluji tedy na nás, na všechny, dívejme se kolem sebe a snažme se tato individua odhalit a rádně za jejich jednání potrestat. Děkuji všem za pozornost a opravdu se těším na další pokračování ničení našeho společného majetku.

Jan Pavlásek, místostarosta

SVĚT STRZEGOMSKÉ ŽULY

Ve dnech 17.–19. 6. 2016 proběhl tradiční festival Svět strzegomské žuly. Strzegom je město v Dolnoslezském vojvodství, od Wałbrzychu je vzdáleno 22 km a 50 km od města Wrocław. Má necelých 20 tis. obyvatel a zásobu kvalitní žuly na tisíce let. A právě těžba a zpracování kvalitního kamene spojila naše město a kamenické klastery. Patník přátelství, který naše město věnovalo Městu Strzegom, vytvořil z bělohradského pískovce mistr Vojtěch Záveský. (žoč)

Za posledním puchýřem

Předposlední listopadový víkend jsme v Bělohradě a okolí potkávali nebývale mnoho lidí s baťůžky a trekovými holemi. Poutač na zábradlí u lékárny vše vysvětloval.

Ve dnech 17. - 20. listopadu zde bělohradští turisté hostili 45. ročník mezinárodní turistické akce „Za posledním puchýřem“.

O bližší informace jsem požádal „hlavu“ celé akce – Luboše Hošku.

I přes nepříznivé počasí se do Bělohradu sjelo hodně turistů. Jak akci hodnotíš z pohledu tak hojně účasti?

Tak vysoká účast nás mile překvapila. Celkem máme zaregistrovaných 1960 účastníků. Už od čtvrtka jsme zajišťovali ubytování pro 750 lidí, a to ještě asi stovka turistů si sama zajistila ubytování v soukromí. Takže vícedenních účastníků bylo 850 a tisícovka přijela v sobotu jen na hlavní srazový den.

Za 45 let konání této akce byla tak velká účast jen dvakrát. V roce 2002 v Poličce a před patnácti lety u nás v Bělohradě. Tenkrát nám ale počasí přálo.

Vytvořit zázemí pro tolik lidí není jednoduché. Jak velký tým akci pořádá?

Do pořádání akce tak velkého rozsahu se opravdu nikdo moc nehrne. Někdy je dokonce dost obtížné pořadatele vůbec sehnat. Když jsem poprvé přišel s myšlenkou uspořádat „puchýř“ opět u nás, velké nadšení jsem u bělohradských turistů nepozoroval. O to větší radost jsem měl, když po oficiálním přidělení pořadatelství si každý vzal akci „za svou“ a všichni na přípravách odvedli skvělou práci. Pořádání této akce je stále náročnější. Například v roce 2001 jsme zajišťovali ubytování převážně ve školách a tělocvičnách, dnes už ubytování tvoří z 80 % penziony a ubytovny.

Celkem bylo zapojeno kolem sedmdesáti pořadatelů, ale jmenovat nikoho nemohu, bojí se totiž, abych na někoho nezapomněl.

A co logistika. Neustále převážet tolik lidí – to je malá autodoprava?

Z logistiky jsme měli opravdu největší strach. Po zkušenostech z roku 2001 jsme však věděli do čeho jdeme, a myslím, že nenastaly problémy a nikdo nikde nemusel čekat. Jeden autobus odjížděl ze stanovišť podle jízdního řádu a mikrobusem jsme odváželi turisty operativně na nádraží nebo ubytovny. Kyvadlově pak nepřetržitě pendloval mezi Bělohradem a Peckou autobus a plný byl vždycky. Ve čtvrtek odpoledne, v sobotu celý den a v neděli dopoledne dokonce České dráhy posílily dopravu přidáním jednoho vagonu.

Jízdní řád dodržovali řidiči autobusů fakt precizně.

To za mnou přišel jeden účastník a říkal: „V pět měl jet autobus na Pecku, co se děje?“

Já mu říkám: „Vždyť je pět a dvě minuty.“

„No právě, kde teda je?“

„Už dvě minuty pryč.“

Ve čtvrtek poznávali účastníci Bělohradsko?

Nečekaně velký zájem projeвили účastníci o komentovanou prohlídku města, kterou jsme ještě za hojně účasti zopakovali v sobotu odpoledne.

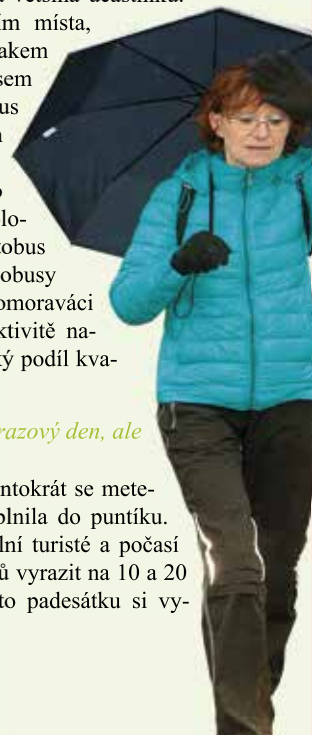
Dále byla na výběr vycházka na Byšičky, exkurze v novopackém pivovaru nebo koupání v lázeňském bazénu. Večer pak při turistickém promítání praskal kulturní sál hotelu Grand ve švech.

Jaký byl zájem o páteční zájezdy?

Na zájezdy se rozjela většina účastníků. Navštívili jsme především místa, kam se běžně turisté vlakem nebo linkovým autobusem nedostanou. Jeden autobus směřoval do Jestřebích hor a pět autobusů a dva mikrobusey do polského příhraničí. Třeba na Stolyvých horách byl jeden autobus náš a ještě vlastními autobusy jeli po jednom Severomoraváci a Jihomoraváci. Na atraktivitě navštívených míst mají velký podíl kvalifikovaní průvodci.

V sobotu byl hlavní srazový den, ale lilo jako z konve.

No právě. Bohužel tentokrát se meteorologům předpověď vyplnila do puntíku. Na trasy vyrazili jen skalní turisté a počasí přinutilo většinu účastníků vyrazit na 10 a 20 kilometrovou trasu. Přesto padesátku si vy-

chutnalo 20 nejodvážnějších a několik jedinců dokonce absolvovalo i běžeckou jedenáctku.

Velká většina turistů uvítala občerstvení zajištěné bělohradskými hasiči na Bukovině a v Dolním Javoří.

Protože většina účastníků zvolila nejkratší trasy, nápor na autobusovou dopravu byl enormní a autobus mezi Peckou a Bělohradem pendloval stále zaplněný.

Mnoho účastníků navštívilo peckovský hrad, hořickou Masarykovu věž samostatnosti a rozhlednu nebo bělohradský Památník K. V. Raise.

Neodradila sobotní slota turisty od nedělního programu?

I když byla neděle odjezdovým dnem, na závěrečnou jedenáctikilometrovou trasu s cílem na nádraží v Ostroměří vyrazila stovka turistů. To, že nevyužili autobusové dopravy a dali přednost přesunu „po svých“, hodně ovlivnilo počasí. Nejen, že se umoudřilo, ale chvílemi vysvitlo i sluníčko.

Byl mezi účastníky nějaký Bělohradák?

Z Bělohradských byla účast malá. Ono z velké části jde o poznání zdejšího regionu a z místních by se vždy zúčastnili jen skalní turisté, kteří stejně většinou akci pořádali.

V sobotu večer byl sál U Militkých v Nové Pace zaplněn do posledního místečka.

O „Puchýřovskou zábavu“ byl velký zájem. Je to tím, že rok od roku se z tohoto uzavření turistické sezóny stává i společenská

záležitost. Když jsem vyrazil na svoji první puchýřovskou padesátku v roce 1976, tak šlo vloženo o sportovní akci. Dnes jde více o setkání turistů. Oni se celý rok potkávají na různých výšlapech a výletech, proto společné setkání celé komunity je tolik oblíbené.

Velký ohlas mělo vystoupení hořických Mužoretů, kteří svou skladbou příjemně oživilo večer.

Předávání pořadatelské štafety je tradiční od začátku akce?

Štafeta se stuhami jednotlivých pořadatelů je původní. V posledních letech je ještě předávána vlajka a koruna. V pořadatelství se střídají česká a moravská místa. My jsme přebírali štafetu ve Znojmě a předávali turistům do jihomoravských Bučovic.

Jak tedy hodnotíš 45. ročník po pořadatelské stránce?

S průběhem celé akce jsem velice spokojen. Nejpodstatnější je, že účastníci odjžděli vesměs spokojeni a nezaznamenali jsme žádné negativní připomínky.

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem, kteří pomáhali letošní ročník zorganizovat a vytvořili tak účastníkům skvělé zázemí pro jejich konečný dojem z celé akce. Za podporu

patří velký dík nejen našemu městu, ale Nové Pace a Hořicím. Vážím si rovněž sponzorů, kteří nám zajistili ceny do tomboly.

Na trasách jsem viděl převážně turisty střední a starší generace. Nechybí turistice „mladá krev“?

Mladí dnes mají jiné priority. Většinou cestují „na vlastní pěst“ a o organizovanou turistiku nemají velký zájem. O budoucnost turistiky však obavy nemám. K organizované turistice se hlásí lidé až kolem padesátky. Když jim odrostou děti, najednou mají dost času i na sebe. Ale tak to bylo vždycky a myslím, že se to do budoucna nijak výrazně ani nezmění.

Bliží se Vánoce. Co bys popřál bělohradským turistům do nového roku?

Bělohradským turistům bych chtěl popřát hodně zdraví, sluníčka a hodně pohodové našlapaných kilometrů.

Jaroslav Voves, foto: autor

MORČATA A OPIČKY

V letošním třetím čísle Bělohradských listů byl představen nadějně se rozvíjející volejbalový fenomén – barevný minivolejbal.

Zapálení organizátoři z volejbalového oddílu uspořádali v sobotu 5. listopadu již třetí ročník turnaje pro nejmenší naděje tohoto sportu. Rodiče napekli dobroty, členové oddílu „nalajnovali“ lepicí páskou na palubovku haly SOU čtyři kurty a turnaj mohl začít.

Ke vzájemnému poměření sil se celkem sjelo 97 družstev. Dopoledne soutěžili ti nejmenší. 21 družstev ve žlutém minivolejbalu a 16 v oranžovém. Každé družstvo startovalo pod jiným názvem, a tak jsme na palubovce potkávali Čiperky, Ještěrky, Dršňáky, Tygřice... Názvy Žárovičky A, B, C, D a Myšky patřily bělohradským žlutým a Delfini s Morčaty oranžovým. Nejlépe se dařilo Morčatům, holky ovládly celou šestnáctičlennou skupinu.

Odpoledne pak pořadatelé posunuli síť výš a na palubovku posílali k zápasům kategorie červených a modrých. Zde v modrých Bělohrad zastoupily Koaly a Zebry, v červených Ježci a Opičky,

kteřým v konečném pořadí patřilo 5. místo mezi čtrnácti červenými družstvy.

Hala osiřela po sedmnácté hodině. V paměti všech přítomných se ale ještě dlouho honily myšlenky na zhlédnuté boje. Před výkony všech malých volejbalistů musíme jen s poklonou smeknout.

Jaroslav Voves, foto: autor

ŠIKOVNÉ RUCE A CHYTRÉ HLAVY

HRAČIČKY PANA JEDLIČKY

Jindřich Jedlička

Hornoveský opravář automobilů byl vždy oblíbený. Protože dokázal opravit téměř vše, o jeho šikovnosti věděl kdekdo v celém regionu. Autodílnu provozoval do roku 2011. Jeho zálibou vždy byla řemeslná strojařina, jeden čas dokonce pokoušel závodit na malém motocyklu Pionýr, hovorově nazývaném „fichtl“. Nyní je v důchodovém věku a volný čas si krátí výrobou maket traktorů z vyřazených šicích strojů.

Jak to všechno začalo?

V jedné domácnosti likvidovali pozůstalost, já jsem si pár těch krámů přivezl domů a ze starých kastrólů jsem vyrobil první panáky. No a pak manželka našla na facebooku fotografii starého šicího stroje upraveného do makety traktoru a mě to doslova nadchlo. Tehdy jsem si řekl: „Když to uměj jiný, tak to zkusím taky.“ To bylo letos na jaře.

Kde jste tedy začal shánět materiál?

Dneska lidé naštěstí do šrotu vyhazují i nefunkční šicí stroje. Vykoupit lze solidní vstupní materiál.

Kolik jste postavil od jara traktorů?

Celkem tři. U prvního šlo vyloženě o zkoušku, ale už jsem věděl, co bych dělal příště jinak. Druhý se docela povedl, ale opravdu spokojenej jsem až s tím třetím.

A co ty motorky?

Vždycky jsem si chtěl udělat velkou motorku, ale při zjištění cen za součástky jsem usoudil, že se radši budu věnovat zmenšeninám. Už jich mám šest.

„Vyhraje si,“ skáče mu do řeči manželka a dodává: „Lidi tomu říkají hračky pana Jedličky.“

Panáky jste už opustil?

Ále kdepak, zrovna támhle dokončuji sedmého panáka. Toho mám pro jednoho „revizáka“ minimaxů.

Máte rozpracovaný nějaký model?

Asi dvacet centimetrovou Čechii. Už mám kostru a motor, dokončuji kola.

Neplánujete někde modely vystavit? Byla by škoda skrýt je před zraky lidí.

Jeden traktor měl Jaroslav Lorenc vystavený někde v Hradci a druhý byl asi měsíc vystavený v obchodě pekárny. Kdyby někdo měl zájem oživit výlohu, rád mu nějaký kousek půjčím. Ať je to vidět.

Jaroslav Voves, foto: autor

